

Øyer
kommune

Finansrapportering

Per 31.12.2021

Kommunestyret vedtok i sak 79/18 *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* for Øyer kommune med virkning fra og med 27.9.2018. I henhold til finansreglementet skal det i forbindelse med kvartalsrapportering legges frem rapporter til kommunestyret som viser:

- Status for forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
- Status for forvaltning av kommunens gjeldsportefølje
- Risikovurdering knyttet til renterisiko

I tillegg skal kommunedirektøren etter årets utgang legge fram rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Finansreglementet av 2018 ble oppdatert i forhold til ny forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning, som understreker at kommunens reglement skal omfatte både finans- og gjeldsforvaltning, og at kommunestyret skal ta stilling til hvor stor refinansieringsrisiko som skal aksepteres knyttet til lån som forfaller innen ett år. Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en tilfredsstillende avkastning samt stabile, forutsigbare og lave netto finansieringskostnader for kommunes aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Øyer kommunes finansrapportering i 2021 har vært til behandling i kommunestyret i mai (sak 68/21) og oktober (sak 115/21) og bygger på regnskapstall per henholdsvis 30. april og 31. august. Alle nøkkeltall som viser utvikling gjennom året er vist for disse datoene i tillegg til status per 31. desember.

Kommunedirektøren har følgende kommentarer til status per 31.12.2021:

GENERELT

Finansmarkedene har i 2021, som året før, i stor grad vært påvirket av utbruddet av Covid-19. Etter en dramatisk nedtur i den globale økonomien våren 2020, har finansmarkedene hentet seg inn raskere enn forventet. Hovedårsakene til dette er myndighetenes kraftige virkemidler for å motvirke virusutbruddets negative økonomiske konsekvenser, samt positive nyheter forbundet med vaksinasjon.

Umiddelbart etter at virusutbruddet rammet Europa og Norge tok Norges Bank i bruk kraftige virkemidler. Det ble gitt massiv likviditetsstøtte til bankene. Styringsrenten ble senket med 1,5 prosent, til 0 prosent. Ved inngangen til 2021 lå fortsatt styringsrenten på dette nivået. Som et resultat av at økonomien har hentet seg inn raskere enn forventet økte Norges Bank styringsrenten med 0,25 prosent i september. I desember ble styringsrenten, til tross for usikkerheten som forelå rundt det videre forløpet av pandemien, hevet med nye 0,25 prosent, til 0,5 prosent.

Ved utgangen av 2021 hadde Norges Bank en prognose som indikerte en styringsrente som ville øke til 1,75 prosent i løpet av de nærmeste årene. I Pengepolitisk rapport, av 24. mars 2022, har Norges Bank endret renteprognosen. Arbeidsledigheten fortsetter å falle og prisveksten skyter fart, noe som vil medføre at inflasjonen blir høyere enn målet på 2 prosent. Rentebanen er derfor løftet med 0,75 %, og Norges Bank forventer nå en styringsrente på

2,5 prosent ved utgangen av 2023. Den økte rentebanen, samt økte marginer i markedet, medfører at prognosen for lånerente i økonomiplanperioden nå ligger ca 1,0 prosent over prognosen fra høsten 2021, som ligger til grunn for Øyer kommunes nåværende økonomiplan. Dette vil naturlig nok få konsekvenser for lånerentene i perioden.

Året 2021 ble et år med god avkastning i finansmarkedene. Etter en bred oppgang i sektorene på Oslo Børs, endte hovedindeksen til slutt året med en oppgang på over 23 prosent.

På bakgrunn av svingningene i finansmarkedene har Øyer kommune fulgt markedet nøye i forhold til eventuelle utfordringer for kommunen rundt nye låneopptak og refinansieringsrisiko. Disse markedene har fungert godt i 2021.

FORVALTNINGEN AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER FOR DRIFTSFORMÅL

Kommunedirektøren har valgt å holde utenom rapporteringen de midlene som ikke er aktuelle for annen plassering enn hos hovedbankforbindelsen. Til sammen dreier dette seg om 45,2 millioner kroner ved utgangen av 2021. De største postene er skattetrekkkontoen, utlånsmidler/tilskuddsmidler samt konto for kommunale krav til Innfordringskontoret Gausdal, Lillehammer og Øyer som i forskjellig grad tilhører samarbeidskommunene.

I Øyer kommune er det ikke praksis å ta opp lån før det er nødvendig for å følge opp vedtatt investeringsplan. Problemstillingen med midlertidig plassering av ubrukte lånemidler er følgelig lite aktuell.

	31.12.2020		30.04.2021		31.08.2021		31.12.2021	
	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse (DNB)	95,1	100	97,5	100	55,0	100	110,00	100
Innskudd med tidsbinding								
Andel pengemarkedsfond								
Samlet kortsiktig likviditet	95,1	100	97,5	100	55,0	100	110,0	100
Årlig avkastning siden 31.12.2020		0,80		0,53		0,47		0,57
Avkastning benchmark (3 mnd Nibor)		0,70		0,43		0,35		0,47

Tabell 1 Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunen har begrenset med ledige midler til driftsformål. Gjennom året vil det være store svingninger i beholdningen. Sum inntående på bank var ved utgangen av 2021 på 110,0 millioner kroner. Samlet beholdning har gjennom hele året vært plassert hos hovedbankforbindelsen, DNB. Sammenliknet med benchmark har Øyer kommune oppnådd noe bedre avkastning, gjennomsnittlig 0,57 prosent rente på innskudd i 2021, mot benchmark 0,47 prosent rente. Innskuddsrenten beregnes med utgangspunkt i et påslag på 1 mnd Nibor. På grunn av situasjonen rundt Covid-19, og uroen i finansmarkedet, har Nibor beveget seg mye siden starten av utbruddet. Ved inngangen til 2020 lå 1 mnd Nibor på 1,65 prosent, mens gjennomsnittlig 1 mnd Nibor i 2021 har vært på 0,32 prosent. Ved utgangen av 2021 lå 1 mnd Nibor på 0,80 prosent.

GJELDSFORVALTNINGEN

	Ramme gjelds- og finansreglement	31.12.2020			30.04.2021			31.08.2021			31.12.2021		
		Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt
Lån med pt rente (flytende)	> 30 %	65,7			63,9			63,1			60,5		
Lån med NIBOR-basert rente (flytende)		269,9	61		269,9	61		266,7	60		291,8	64	
Lån med fast rente	> 30 %	96,3			96,3			96,3			96,3		
Renteswap (rentebytteavtaler)*		121,2	39		121,2	39		120,6	40		100	36	
Leasingavtaler		0,2			0,2			0,2			0		
Samlet langsiktig gjeld		553,3		2,5	551,5		2,2	546,9		2,3	548,6		2,1
Gjennomsnittrente			1,7			1,6			1,5			1,5	
Benchmark (3 mnd NIBOR - gjennomsnitt tertial)			0,4			0,4			0,3			0,7	
Antall løpende enkeltlån		13			13			14			15		
Største enkeltlån i samlet portefølje	< 35 %	160	29		160	29		118	22		102	19	
Lån som forfaller og må refinansieres innen 12 mnd	< 30%	160	29		160	29		160	29		160	29	
Opptak av nye lån investering		38									22		
Opptak av nye startlån - Husbanken					10								
Startlån-Husbanken		57,3			67,1			66,3			63,6		
Samlet langsiktig gjeld inkl. startlån		610,6			618,6			613,2			612,2		
<i>Rbt: gjennomsnittlig rentebindingstid</i>													
<i>* Renteswap (rentebytteavtaler) sikrer renteeksponering på underliggende låneportefølje. I tabellen fremkommer renteswap-avtaler med forfall senere enn 12 mnd frem i tid. Lån med NIBOR-basert rente er redusert tilsvarende.</i>													

Tabell 2 Gjeldsforvaltningen

I henhold til finansreglementet omfattes ikke kommunens videreutlånsordning (startlån fra Husbanken) av reglementet, men de finansfaglige prinsipper skal anvendes også for disse lånene så langt de passer. Startlånene inngår ikke i beregningen av nøkkeltall, som for eksempel prosentvis andel fastrentelån, gjennomsnittrente, rentebindingstid og antall løpende lån.

Som informert om innledningsvis har finansmarkedene i 2021, som året før, i stor grad vært påvirket av utbruddet av Covid-19. Ved inngangen til året lå styringsrenten på 0 prosent. Norges Bank hevet så styringsrenten i september og desember, slik at renten ved utgangen av 2021 lå på 0,5 prosent. Øyer kommunes renter på ordinære flytende lån beregnes i all hovedsak direkte med utgangspunkt i 3 og 6 måneders Nibor (Nibor rente + påslag). I løpet av året har 3 mnd Nibor beveget seg fra 0,49 prosent i begynnelsen av januar til 0,95 prosent ved utgangen av året. Den samme utviklingen har vært tilfellet for 6 mnd Nibor som har beveget seg fra 0,55 prosent til 1,09 prosent.

Øyer kommunes låneopptak i forbindelse med finansiering av investeringer ble foretatt i desember og var på 22 millioner kroner. Ved utgangen av 2021 var kommunens lånegjeld på 548,6 millioner kroner eksklusive startlån, noe som tilsvarer en nedgang i lånegjeld for året på 4,7 millioner kroner. Andelen av lånegjeld med fast rente var ved utgangen av året på 36 prosent, noe som er innenfor kravet i finansreglementet. Øyer kommune har i tillegg til angitte rentebytteavtaler i tabellen ovenfor en rentebytteavtale på ca 20 millioner kroner som utløper i november neste år, og som derfor ikke inngår i beregnet andel fast rente. I henhold til finansreglementet skal den gjennomsnittlige rentebindingen være mellom 1 og 4 år. Ved utgangen av 2021 var rentebindingen på 2,1 år.

Gjennomsnittrenten for lånene var i siste tertial på 1,5 prosent, noe som er en nedgang på 0,2 prosent i forhold til tilsvarende rente året før. Renten er høyere enn angitt benchmark (3 mnd Nibor), noe som er naturlig i og med at Øyer kommune har fastrenteavtaler inngått i en periode med høyere renter enn i dag. Ved utlån beregner også bankene seg en rentemargin på Nibor avhengig av lånetype. I finansreglementet framkommer det at et enkeltlån ikke skal utgjøre mer en 35 prosent av den samlede låneporteføljen, samt at ikke mer enn 30 prosent av den samlede låneporteføljen kan ha forfall innen 12 måneder. Det største enkeltlånet er et lån med flytende rente i Kommunalbanken på 102 millioner kroner, noe som utgjør 19 prosent av den samlede porteføljen. Av lån som forfaller innen 12 måneder, har Øyer kommune sertifikatlån for 160 millioner kroner fordelt på 2 lån. Sertifikatlånene utgjør 29 prosent av den samlede porteføljen, og er med andre ord innenfor kravene i finansreglementet.

Årets opptak av startlån hos Husbanken på 10 millioner kroner ble foretatt i slutten av mars. Ved utgangen av 2021 har Øyer kommune startlån i Husbanken på 63,6 millioner kroner med en nominell rente på 0,72 prosent.

Totalt utgjør den samlede låneporteføljen 612,2 millioner kroner.

RENTERISIKO

Nåværende gjeld og plasseringer	Balanse %	Balanse NOK	Endringsparameter	Rbt	Beregnet tap MNOK
Gjeld med flytende rente	64	352,3	1 %		-3,5
Rentekompensasjon					
Selvkostområde					
Gjeld med fast rente	36	196,3		2,1	0,0
Endring renteutgifter	100	548,6			-3,5
Bank	100	110,0	1 %		1,1
Endring renteinntekter	100	110,0			1,1
Hvis renta øker med 1 % vil det med nåværende lån og bankinnskudd medføre årlig tap på:					-2,4

Tabell 3 Renterisiko

Med den fordelingen mellom fast og flytende rente som Øyer kommune har på gjeldsporteføljen ved utgangen av 2021, er den potensielle merutgiften ved 1 prosent økning av renten på 3,5 millioner kroner på årsbasis. Dersom en «netto» gjeldsbetraktning legges til grunn reduseres merutgiften med 1,1 million kroner til 2,4 millioner kroner som følge av økte renteinntekter på kommunens bankinnskudd. Vann og avløp sin andel av gjeld med flytende rente, samt rentekompensasjon fra staten til investeringer, vil redusere den potensielle merutgiften noe, anslagsvis med 30 prosent.

AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Økonomifunksjonen i Øyer kommune har fra og med 2019 stått for all finans- og gjeldsforvaltning. Tidligere år ble deler av dette arbeidet utført med bistand fra Fellesehet økonomi. Fra 2019 har Kommunalbankens system for gjeldsforvaltning, KBN Finans, blitt benyttet i forvaltningen av låneporteføljen. Dette systemet gir en god oversikt over porteføljen, gir lett tilgang til analyser, rapporter og markeddata.

Finansåret 2021 har vært preget av Covid-19. På bakgrunn av svingningene i finansmarkedene har Øyer kommune fulgt markedet nøye i forhold til renteutvikling og eventuell finansieringsrisiko. Tett oppfølging av markedene vil være en prioritert oppgave også framover.

I løpet av 2022 skal dagens finansreglement oppdateres. Nytt reglement er planlagt lagt frem til politisk behandling i løpet av 2. halvår 2022.

Kommunedirektøren har ingen ytterligere kommentarer til finansrapporten per utgangen av 2021.